

Dansk Industri - Klage over prisfastsættelsen på frikøb af prioriteret elproduktion

Dato: 28.08.2000•Journalnr.: 2/4-1821

RESUMÉ

1. Dansk Industri (DI) har den 7. april 2000 klaget over princippet for prisfastsættelsen på frikøb af prioriteret strøm, som det anbefales af det jysk/fynske energisamarbejde Elfor over for sine interessenter.

2. Hovedproblemstillingen er, om frikøbsprisen skal baseres på forskellen mellem salgsprisen for den prioriterede produktion og forsyningspligtselskabets salgspris eller markedsprisen. I den forbindelse er parterne uenige om, om netselskabets øvrige kunder er forpligtet til at aftage den frikøbte mængde prioriteret produktion. Parterne er endvidere uenige i spørgsmålet om muligheden for at udmelde en tariffæret frikøbspris.

3. EU-kommissionen har endnu ikke godkendt § 8 samt kapitel 9 i den nye elforsyningslov nr. 375 af 2. juni 1999, hvorfor bestemmelserne om frikøb i lov 486 af 12. juni 1996 om adgang til elforsyningsnettet m.v. og bekendtgørelse nr. 231 af 21. april 1998 om adgang til elforsyningsnettet m.v. fortsat er gældende.

4. § 9 f, stk. 1 i lov 486 fastlægger, at alle elforbrugere her i landet skal aftage en forholdsvis andel af den prioriterede produktion til en betaling, der følger lovens bestemmelser. Frikøbsmuligheden for elforbrugerne med ret til valg af leverandør er fastlagt i stk. 6, hvoraf det fremgår, at elforbrugeren ved aftale med elforsyningsvirksomhederne kan frigøre sig for aftageforpligtelsen efter stk. 1 imod en betaling, der ikke er urimelig over for de øvrige forbrugere. I bekendtgørelsens § 23 stk. 4 specificeres endvidere, at betalingen fastsættes efter aftale med den systemansvarlige af ejeren af det net (netselskabet), som elforbrugeren er tilsluttet. Videre fastlægger stk. 5 at betaling skal fastsættes således, at frigørelsen ikke medfører meromkostninger eller på anden måde er urimelig for de øvrige forbrugere.

5. Det skal bemærkes, at parternes i deres indlæg henviser til bestemmelserne i den nye elforsyningslov nr. 375 af 2. juni 1999. Her svarer § 8 stk. 1 til den gældende § 9 f, stk. 1. Stk. 2 indeholder en mindre modifikation i forhold til den gældende bestemmelse i bekendtgørelsens § 23, stk. 5 idet det fremgår, at elforbrugere ved aftale med netselskabet kan frigøre sig for aftageforpligtelsen efter stk. 1 mod en betaling, som skal være rimelig.

SEKRETARIATET FOR
ENERGITILSYNET

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Tlf. 4171 5400
post@energitilsynet.dk
www.energitilsynet.dk

6. Med udgangspunkt i § 9 f, stk. 1 i lov 486 finder Energitilsynet, at netselskabets øvrige forbrugere ikke er forpligtet til at aftage den frikøbte mængde prioriteret produktion. Netselskabet er endvidere i princippet frit stillet med hensyn til, hvad der skal ske med den frikøbte elektricitet. Værdien af den prioriterede produktion vil i udgangspunktet være lig markedsprisen.

7. Markedsprisen kan være en aktuel spotpris på fx Nord Pool eller en terminspris baseret på en længerevarende aftale om levering af en bestemt mængde elektricitet til en fast pris.

8. Da frikøb ikke må påføre netselskabets øvrige kunder meromkostninger eller på anden måde være urimelig overfor disse kunder, jf. bekendtgørelse nr. 231, § 23, stk. 5, skal en kunde, der ønsker frikøb, afholde samtlige omkostninger forbundet med frikøbet. Frikøbsprisen bliver derfor lig salgsprisen på den prioriterede produktion tillagt administrationsomkostninger forbundet med frikøb fratrukket en realistisk markedspris for salg af prioriteret produktion.

9. For at gøre vilkår for frikøb mere gennemsigtige finder Energitilsynet det hensigtsmæssigt at netselskaber med kunder, der kan frikøbe sig, fremover løbende udmelder priser eller alternativt en prisformel for frikøb, jf. § 6, stk. 6 i lov nr. 375. Priserne eller formelen vil skulle anmeldes til Energitilsynet, jf. lovens § 76, stk. 1, nr. 1 og § 2, stk. 1, nr. 3 i bekendtgørelse nr. 90 af 7. februar 2000 om anmeldelse af elpriser m.v.

10. I en situation, hvor netselskabet vurderer ikke at kunne påtage sig håndtering af frikøb, vil selskabet skulle overdrage opgaven til en anden aktør, som fx kunne være det lokale forsyningspligtselskab.

11. Frikøbspriserne vil fremover skulle anmeldes til Energitilsynet, der vil holde tilsyn med, om håndtering af frikøb lever op til lovens bestemmelser.

AFGØRELSEN

12. Energitilsynet vedtog

- at meddele parterne, at Energitilsynet i henhold til § 9 f, stk. 1 i lov 486 af 12. juni 1996 om adgang til elforsyningsnettet m.v. finder, at netselskabets øvrige kunder ikke er forpligtet til at aftage den mængde prioriteret strøm, som frikøberen har frikøbt sig fra. Endvidere finder Energitilsynet i henhold til § 23 stk. 5 i bekendtgørelse nr. 231 af 21. april 1998 om adgang til elforsyningsnettet m.v., at en kunde, der ønsker frikøb, skal afholde samtlige omkostninger forbundet med frikøbet. En frikøbspris vil i udgangspunktet være lig salgsprisen på den prioriterede produktion tillagt administrationsomkostninger forbundet med frikøb fratrukket en realistisk markedspris for salg af prioriteret produktion. For at gøre vilkår for frikøb mere gennemsigtige skal netselskaber med kunder, der kan frikøbe sig, fremover løbende udmelde priser eller alternativt en prisformel for frikøb, jf. § 6, stk. 3 i lov nr. 375 af 2. juni 1999 om elforsyning. Priserne og/eller prisformlen vil skulle anmeldes til Energitilsynet, jf. § 76 stk. 1, nr. 1 i lov nr. 375 og § 2, nr. 3 i bekendtgørelse nr. 90 af 7. februar 2000 om anmeldelse af elpriser m.v.

SAGSFREMSTILLING

DANSK INDUSTRI'S ARGUMENTATION

13. DI klager i sin henvendelse af 6. april 2000 over, at netselskaberne vest for Storebælt ved fastsættelse af prisen på frikøb tager udgangspunkt i anbefalinger fra Elfor, som anbefaler, at frikøbsprisen bliver lig forskellen mellem den tarifierede pris for den prioriterede strøm, og den pris den prioriterede strøm vil kunne sælges til på det frie elmarked.

14. DI fremfører, at netselskaberne ifølge elforsyningsloven er tvunget til at købe al den producerede PSO og videresælge denne til forbrugerne. I en situation, hvor en elforbruger i et netselskab ønsker at frikøbe sig fra forpligtelsen, må de andre forbrugere hos selskabet aftage så meget mere PSO. Til gengæld nedsættes deres indkøb af elektricitet fra forsyningspligtselskabet tilsvarende.

15. Frikøbsprisen må derfor tage udgangspunkt i forskellen mellem den tarifierede PSO-pris og det relevante forsyningspligtselskabs salgspris.

16. DI henviser til, at elselskaberne øst for Storebælt anvender denne prisfastsættelse, og har vedlagt tarifblade fra elselskabet Nordvestsjælland's Energiforsyning (NVE).

17. DI konkluderer, at Elfors anbefalinger ikke lever op til elforsyningslovens §8 stk. 2, som fastlægger, at elforbrugere ved aftale med netselskabet kan frigøre sig for aftageforpligtelsen for PSO mod en betaling, som skal være rimelig overfor de øvrige forbrugere. Følges Elfors anbefalinger, vil forbrugerne underkompenseres eller overkompenseres alt efter om markedsprisen ligger over eller under forsyningspligtselskabets salgspris.

18. Afsluttende mener DI, at tarifierede frikøbspriser må være målet. Elfors argumentation

19. Energitilsynet har den 23. maj 2000 modtaget Elfors høringssvar.

20. Elfor bekræfter i sit høringssvar, at man i en vejledning til sine interessenter har anbefalet, at prisen for frikøb bør være forskellen mellem netselskabets salgspris (markedsprisen for kommercielt el, som er den pris netselskabet kan opnå ved salg af den frikøbte elektricitet) og forbrugstariffen for prioriteret produktion.

21. Elfor henviser i den forbindelse til elforsyningslovens §8 stk. 2, hvoraf det fremgår, "at betalingen for at frikøbe sig skal være rimelig over for de øvrige forbrugere". Udgangspunktet for prisfastsættelsen må derfor være, hvad markedsprisen for kommerciel el er på det tidspunkt, hvor den der ønsker at frikøbe sig stiller strømmen til rådighed.

22. Elfor fremfører, at DI's opfattelse af, at de øvrige elkunder i forsyningspligtselskabet skal aftage den mængde PSO-elektricitet, der frikøbes, ikke er korrekt.

23. En forbrugers frikøb fra forpligtelsen til at aftage prioriteret produktion har således ikke indflydelse på de øvrige forbrugeres ret til at købe deres forholds-mæssige andel af den kommercielle el.

24. Elfor skriver endvidere, at forsyningspligtselskaberne ikke er tvunget til at aftage den frikøbte prioriterede produktion fra et netselskab.

25. Med hensyn til DI's forslag om en fast tarif for frikøb anfører Elfor, at en eventuel frikøbsaftale ikke må indebære nogen økonomisk risiko, som kan belaste de øvrige netforbrugere. Dette medfører, at det ikke vil være muligt at udmelde en fast tarif, idet prisen skal fastsættes til markedsprisen, som hele tiden er i bevægelse.

26. I forbindelse med høring af sagsfremstillingen har Elfor endvidere bemærket, at så vidt det er Elfor bekendt, så anvendes den af DI fremførte praksis ikke af alle elselskaberne øst for Storebælt.

DEF's synspunkter

27. Som indledningsvis bemærket, er DEF også fremkommet med synspunkter i sagen.

28. DEF mener, at netselskaberne ifølge elforsyningsloven principielt ikke er tiltænkt en rolle som elsælger, og at selskaberne som et naturligt monopol skal af-dække alle kommercielle risici. Kommerciel handel med el er forbeholdt forsyningspligtselskaber og elhandelsselskaber.

29. DEF diskuterer 3 alternativer for, hvordan netselskabet kan afhænde den over-skydende mængde prioriteret produktion, uden at det går ud over de øvrige elkun-der (ikke sker krydssubsidiering).

30. I det første tilfælde bruger netselskabet strømmen til at dække eget nettab med. I det andet tilfælde sælger netselskabet strømmen til sit "eget" forsyningspligtsel-skab. I det sidste tilfælde sælger netselskabet strømmen til en kommerciel elhand-ler. DEF kommer frem til, at reference for frikøbsprisen i alle tre tilfælde vil være den alternative omkostning tillagt administrationsomkostninger til at håndtere frikøbet. Den alternative omkostning vil altid "være den pris, der på det givne tidspunkt kan opnås på det liberaliserede elmarked." - altså markedsprisen.

31. Sammenfattende mener DEF, at der ikke kan "sættes en regel op om, at fri-købsprisen skal baseres på forsyningspligtselskabets elpris eller at den frikøbte mængde skal afsættes til én bestemt aktør (forsyningspligtselskabet)."

32. Med hensyn til det forhold, at frikøb vil betyde at de øvrige kunder skal aftage en tilsvarende større mængde prioriteret strøm, fremfører DEF, at det vil være umulig at administrere metoden i praksis. Forhøjes andelen af prioriteret produkti-on fra tid til anden, som følge af en kunde pludselig ønsker frikøb, vil det betyde, at øvrige kunder og forsyningspligtselskaber, der har købt ind på det frie elmarked, pludselig står med en mængde elektricitet, de ikke har behov for.

33. Hvad angår faste tariffer for frikøb vurderer DEF, at det "ikke altid vil være muligt at lave en tarif for frikøb."

34. Konkluderende anfører DEF, at kunden, der ønsker at frikøbe sig fra aftageforpligtelsen, oftest vil være bedre stillet ved at henvende sig direkte til en kommerciel elhandler og der få tilbudt en frikøbspris.
35. I forbindelse med høring af sagsfremstillingen har DEF endvidere fremført, at det er en fejlagtig opfattelse, at forsyningspligtselskabet har pligt til at købe den mængde prioriteret el, som en kunde i netselskabet ønsker at frikøbe sig fra. Forsyningspligtselskabet køber el på det liberaliserede elmarked i forhold til deres forventede salg af el. Det vil derfor ikke være rimeligt, at forsyningspligtselskabet i enhver situation skal være forpligtet til at købe den mængde el, som en kunde ønsker at frikøbe sig fra hos netselskabet.
36. Helt generelt har netselskabet pligt til at sikre, at den frikøbte el sælges bedst muligt, så frikøbsprisen bliver så lavt som mulig. Men DEF ser sig ikke i stand til at foreslå en "standard" metode til håndtering af denne opgave, som DI forestiller sig den.
37. DEF skriver endvidere, at såvel Elfor og DEF har søgt at opstille principper for frikøb. Parterne har ligeledes været i dialog med Energistyrelsen om sagen.
38. Energistyrelsen har oplyst telefonisk, at der har været afholdt møde med Eltra og Elkraft System vedrørende frikøb af prioriteret el. Styrelsen har bedt de to systemoperatører om at udarbejde et udkast til en model for frikøb, som kan danne grundlag for landsdækkende principper for håndtering af frikøb.
Klagerens bemærkninger til høringssvar
39. I brev af 17. juli 2000 er DI fremkommet med sine bemærkninger til Elfors høringssvar og DEF's synspunkter i sagen.
40. DI fastholder ønsket om tarifierede priser.
41. DI kritiserer i sit svar, at ingen af organisationerne kommer med operationelle bud på praktiske og gennemskuelige metoder til fastsættelse af frikøbsprisen.
42. Med hensyn til relationen mellem netselskab og forsyningsselskab, så mener DI, at selskaberne i langt de fleste tilfælde vil være datterselskab af samme moderselskab og at der ofte er ikke uvæsentlig sammenfald i medarbejderstab og lokaler.
43. Derfor må det i en situation, hvor en konkret forhandling om frikøb sker samtidig med, at det relevante forsyningspligtselskab forhandler indkøb af markeds-el til sine bundne kunder, være en rimelig forventning hos virksomheden med ønske om frikøb, at det vil kunne ske til forsyningspligtselskabets indkøbspris. Dette følger af bestemmelsen om, at forsyningspligtselskaberne kun kan indregne nødvendige omkostninger i prisen og altså skal købe ind billigst muligt.
44. Det følger endvidere heraf, at den pris der kan opnås ved frikøb vil kunne variere efter tidspunktet for frikøbet alt efter om forsyningspligtselskabet har frie positioner eller ej.

45. Frikøb efter de skitserede principper har kun interesse hvis virksomheder eller andre frie elkunder kan købe billigere ind end områdets forsyningspligtselskab.

46. Afsluttende skriver DI, at frikøbsbestemmelserne sammen med andre reguleringstiltag vil medføre et yderligere nedadgående pres på forsyningspligtselskabernes indkøbspriser.

BAGGRUND FOR AFGØRELSEN

47. EU-kommissionen har endnu ikke godkendt § 8 samt kapitel 9 i den nye elforsyningslov nr. 375 af 2. juni 1999, hvorfor det er de stort set identiske bestemmelser i lov 486 af 12. juni 1996 om adgang til elforsyningsnettet m.v. og bekendtgørelse nr. 231 af 21. april 1998 om adgang til elforsyningsnettet m.v., der fortsat er gældende.

48. Det skal det bemærkes, at der hverken i lov 486 eller bekendtgørelse nr. 231 er fastlagt detaljerede regler for, hvordan frikøb skal ske. Det samme gælder i øvrigt for den nye elforsyningslov nr. 375.

49. § 9 f, stk. 1 i lov 486 fastlægger, at alle elforbrugere her i landet skal aftage en forholdsvis andel af den prioriterede produktion til en betaling, der følger lovens bestemmelser. Frikøbsmuligheden for elforbrugerne med ret til frit af valg af leverandør er fastlagt i stk. 6, hvoraf det fremgår at elforbrugeren/frikøberen ved aftale med elforsyningsvirksomhederne kan frigøre sig for aftageforpligtelsen efter stk. 1 imod en betaling, der ikke er urimelig over for de øvrige forbrugere. I bekendtgørelsens § 23 stk. 4 specificeres endvidere, at betalingen fastsættes efter aftale med den systemansvarlige af ejeren af det net, dvs. netselskabet, som frikøberen er tilsluttet. Af stk. 5 fremgår, at betalingen skal fastsættes således, at frigørelsen ikke medfører meromkostninger eller på anden måde er urimelig for de øvrige forbrugere.

50. Det skal bemærkes, at parternes i deres indlæg henviser til bestemmelserne i den nye elforsyningslov nr. 375 af 2. juni 1999. Her svarer § 8 stk.1 til den gældende § 9 f, stk. 1. Stk. 2 indeholder en mindre modifikation i forhold til den gældende bestemmelse i bekendtgørelsens § 23, stk. 5 idet det fremgår, at elforbrugere ved aftale med netselskabet kan frigøre sig for aftageforpligtelsen efter stk. 1 mod en betaling, som skal være rimelig.

51. Aftageforpligtelsen i lovens § 9 f, stk. 1 og bekendtgørelsen § 23, stk. 2 må fortolkes således, at en forbruger ikke er forpligtet til at aftage mere end sin forholdsmæssige andel af den prioriteret produktion. Derfor kan netselskabets øvrige forbrugere ikke være forpligtet til at aftage den mængde prioriteret produktion, der frikøbes. En eventuel forpligtelse vil reducere de øvrige forbrugeres mulighed for at købe kommerciel el- frem til 1. januar 2003 gennem deres forsyningspligtselskab og efter denne dato også fra andre kommercielle markedsaktører.

52. Mulighed for frikøb i § 9 f, stk. 6 og bekendtgørelsens § 23, stk. 3 fastlægger, at det er det relevante netselskab, der indgår en eventuel aftale om frikøb. Loven bestemmer hermed, at det er netselskabet, der skal håndtere frikøb.

53. I praksis står netselskabet således efter indgåelse af en aftale om frikøb med en overskydende mængde prioriteret produktion, som ingen elforbrugere er forpligtet til at aftage. Netselskabet er derfor frit stillet med hensyn til, hvad der skal ske med den frikøbte elektricitet.

54. Netselskabet kan eventuelt anvende elektriciteten til dækning af selskabets nettab. Men da netselskabet kun må indregne nødvendige omkostninger, herunder udgifter til indkøb af el, i priserne, vil netselskabet skulle afregne den frikøbte mængde el til selskabets indkøbspris, dvs. markedsprisen.

55. Netselskabet kan også overveje at sælge elektriciteten til det lokale forsyningspligtselskab. Ifølge elforsyningsloven skal forsyningspligtselskabet varetage forbrugernes interesse, hvorfor selskabet ikke vil kunne betale mere for elektriciteten end selskabets indkøbspris.

56. I de to skitserede situationer og i andre situationer hvor netselskabet forsøger at sælge den overskydende mængde prioriteret produktion vil værdien af den prioriterede strøm således i udgangspunktet være lig markedsprisen.

57. Markedsprisen kan være en aktuel spotpris på fx Nord Pool eller en terminspris baseret på en længerevarende aftale om levering af en bestemt mængde elektricitet til en fast pris. Netselskabet, der handler på vegne af frikøberen, skal sørge for at frikøbet sker på den mest effektive måde. Netselskabet skal derfor ved salg af den frikøbte mængde elektricitet tage udgangspunkt i frikøberens ønsker med hensyn til bl.a. længden af den periode, hvori kunden ønsker frikøb. Indgår netselskabet eksempelvis en et-årig frikøbsaftale med virksomheden, kan den anvendte markedspris i relation til beregning af frikøbsprisen være lig den terminspris netselskabet kan opnå ved at indgå en et-årig terminsaftale om den frikøbte mængde el.

58. For at gøre vilkår for frikøb mere gennemsigtige finder Energitilsynet det hensigtsmæssigt at netselskaber med kunder, der kan frikøbe sig, fremover løbende udmelder priser eller alternativt en prisformel for frikøb, jf. § 6, stk. 3 i lov nr. 375. Priserne eller formelen vil skulle anmeldes til Energitilsynet, jf. lovens § 76 stk. 1, nr. 1 og § 2, nr. 3 i bekendtgørelse nr. 90 af 7. februar 2000 om anmeldelse af elpriser m.v.

59. Der skal dog i den forbindelse gøres opmærksom på, at mængden af prioriteret produktion frikøberer ifølge § 9 f, stk. 1 er forpligtet til at aftage - og frikøber sig fra- påvirkes af udviklingen i den samlede mængde prioriterede produktion (PSO-el). I Østdanmark udarbejder systemoperatøren Eltra bindende prognoser for den prioriterede produktion for en 4 måneders periode. Denne prognose kombineret med netselskabernes forbrugsprognoser gør det muligt at fastlægge en procentsats for, hvor meget prioriteret el de enkelte forbrugere skal aftage i forhold til deres eget elforbrug. Fordi den bindende prognose kun rækker 4 måneder frem, er det dog sandsynligt at et netselskab, der indgår en længerevarende aftale om frikøb, som går ud over perioden med en bindende prognose for PSO-procentsatsen, vil påtage sig en mængderisiko. Uden bindende prognose kan det være svært at fastlægge den mængde PSO-el virksomhedens er forpligtet til at aftage og ønsker at frikøbe sig fra. Den svingende PSO-andel vil derfor gøre det vanskeligt eller umuligt for netselskabet at indgå en passende terminsaftale, idet kontrakten udover en fast pris også bygger på en fast aftalt mængde el.

60. Da frikøb ikke må påføre netselskabets øvrige kunder meromkostninger eller på anden måde være urimelig overfor disse kunder, jf. bekendtgørelse nr. 231, § 23, stk. 5, skal en kunde, der ønsker frikøb, afholde samtlige omkostninger forbundet med frikøbet. Frikøbsprisen bliver derfor lig salgsprisen på den prioriterede produktion tillagt administrationsomkostninger forbundet med frikøb fratrukket en realistisk markedspris for salg af prioriteret produktion. Det skal i den forbindelse understreges, at håndtering af frikøb skal ske på den mest effektive måde.

61. I en situation, hvor netselskabet vurderer ikke at kunne påtage sig håndtering af frikøb, vil selskabet skulle overdrage opgaven til en anden aktør. En mulighed kunne fx være, at netselskabet overdrager opgaven til det lokale forsyningspligtselskab.